Od: [redacted] >
Wysłano: sobota, 12 września 2026 00:29
Do: kancelaria
DW: Sekretariat DWM; certyfikacja@nawa.gov.pl
Temat: Petycja w sprawie zmiany art. 11a ust. 1 ustawy o języku polskim – brak możliwości przystąpienia przez obywatela polskiego mieszkającego w Polsce do państwowego egzaminu certyfikatowego

** OSTRZEŻENIE **
e-Mail pochodzi spoza organizacji. Nie klikaj łączy ani nie otwieraj załączników, chyba że rozpoznajesz nadawcę i wiesz, że zawartość jest bezpieczna.

Szanowny Panie Ministrze,

działając we własnym interesie, a jednocześnie zwracając uwagę na problem mogący dotyczyć szerszej grupy obywateli polskich, zwracam się z petycją o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmiany art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim w taki sposób, aby **obywatel polski mógł przystąpić do państwowego egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego niezależnie od miejsca stałego zamieszkania**.

Obecne brzmienie art. 11a ust. 1 przewiduje, że urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego po zdaniu egzaminu może uzyskać:

„cudzoziemiec lub obywatel polski na stałe zamieszkały za granicą".

W praktyce oznacza to, że **cudzoziemiec zamieszkujący na stałe w Polsce może przystąpić do państwowego egzaminu**, natomiast **obywatel polski zamieszkujący na stałe w Polsce jest tej możliwości pozbawiony**.

Szczególnie problematyczna jest sytuacja obywateli polskich, którzy ukończyli szkołę średnią za granicą.

Może chodzić między innymi o:

– obywatela polskiego, który przez wiele lat mieszkał i uczył się za granicą, a następnie przed rozpoczęciem studiów powrócił na stałe do Polski;

– obywatela polskiego, który przebywał za granicą wyłącznie czasowo, np. przez kilka lat nauki w zagranicznej szkole średniej, a więc nigdy nie był osobą „na stałe zamieszkałą za granicą" w rozumieniu art. 11a;

– osobę posiadającą obywatelstwo polskie od urodzenia, która ukończyła edukację szkolną w innym systemie oświaty i potrzebuje obecnie urzędowego, obiektywnego potwierdzenia poziomu znajomości języka polskiego.

Problem nabiera szczególnego znaczenia w związku z rekrutacją na polskie uczelnie.

Kandydat będący obywatelem polskim, lecz posiadający zagraniczne świadectwo ukończenia szkoły średniej, może zostać zobowiązany przez uczelnię do przedstawienia dokumentu potwierdzającego

znajomość języka polskiego na określonym poziomie. W niektórych przypadkach wymagany jest poziom **C1**.

Przykładowo Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu w zasadach rekrutacji dla kandydatów posiadających zagraniczne świadectwo wymaga dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie nie niższym niż C1. Uczelnia przewiduje wprawdzie własny egzamin dla obywateli polskich, lecz jest to rozwiązanie wewnętrzne, związane wyłącznie z konkretnym postępowaniem rekrutacyjnym i nie zastępuje państwowego, bezterminowego certyfikatu językowego.

Powstaje zatem paradoksalna sytuacja:

obywatel innego państwa mieszkający w Polsce może przystąpić do państwowego egzaminu C1 i uzyskać oficjalny certyfikat, natomiast obywatel Rzeczypospolitej Polskiej mieszkający w tym samym miejscu i potrzebujący dokładnie takiego samego potwierdzenia swoich kompetencji językowych – nie może przystąpić do egzaminu tylko z powodu posiadania polskiego obywatelstwa i zamieszkania w Polsce.

Jeszcze bardziej problematyczna jest sytuacja osoby, która ukończyła szkołę średnią za granicą, a następnie wróciła do Polski. Prawo do przystąpienia do egzaminu zależy wówczas nie od jej znajomości języka, wykształcenia ani rzeczywistej potrzeby uzyskania certyfikatu, lecz od tego, **czy zdążyła przystąpić do egzaminu przed przeniesieniem swojego stałego miejsca zamieszkania do Polski**.

Trudno znaleźć merytoryczne uzasadnienie dla takiego zróżnicowania dostępu do państwowego systemu certyfikacji, szczególnie w sytuacji, w której certyfikat językowy może być wymagany w postępowaniach rekrutacyjnych prowadzonych przez polskie uczelnie.

Problem ten nie sprowadza się również do możliwości zdania jednorazowego egzaminu organizowanego przez konkretną uczelnię. Obywatel powinien mieć możliwość uzyskania **państwowego, powszechnie uznawanego i bezterminowego dokumentu potwierdzającego rzeczywisty poziom znajomości języka**, który może wykorzystywać również w przyszłości wobec innych uczelni lub instytucji.

Zwracam również uwagę, że ustawą z dnia 30 kwietnia 2026 r. dokonano szerokiej nowelizacji przepisów dotyczących państwowego systemu certyfikacji języka polskiego. Pomimo zmian w art. 11a nie usunięto jednak ograniczenia wynikającego z ust. 1 dotyczącego obywateli polskich mieszkających w kraju.

W związku z powyższym wnoszę o:

1. zmianę art. 11a ust. 1 ustawy o języku polskim poprzez usunięcie warunku stałego zamieszkania za granicą w odniesieniu do obywateli polskich;

2. umożliwienie każdemu obywatelowi polskiemu, który z dowolnej przyczyny potrzebuje urzędowego potwierdzenia swojego poziomu znajomości języka polskiego, przystąpienia do państwowego egzaminu certyfikatowego na takich samych zasadach organizacyjnych i finansowych jak inni kandydaci;

3. przeanalizowanie sytuacji obywateli polskich posiadających zagraniczne świadectwa ukończenia szkoły, którzy po powrocie do Polski tracą możliwość uzyskania państwowego certyfikatu, mimo że dokument taki może być wymagany przy rekrutacji na studia;

4. przekazanie informacji, jakie merytoryczne uzasadnienie ma obecnie utrzymywanie ograniczenia zawartego w art. 11a ust. 1 oraz czy Ministerstwo przewiduje jego zmianę.

Rozwiązanie problemu nie wymaga tworzenia dla obywateli polskich szczególnych zasad egzaminowania ani przyznawania certyfikatów bez sprawdzenia ich wiedzy. Wystarczające byłoby umożliwienie

obywatelowi polskiemu dobrowolnego przystąpienia do **tego samego państwowego egzaminu**, według tych samych wymagań i za taką samą opłatą jak pozostali kandydaci.

Uważam, że kryterium miejsca zamieszkania obywatela polskiego nie powinno przesądzać o jego prawie do poddania się państwowemu egzaminowi sprawdzającemu kompetencje językowe, szczególnie gdy wynik tego egzaminu może mieć bezpośrednie znaczenie dla dostępu do dalszego kształcenia.

Proszę o potraktowanie niniejszego pisma jako petycji w rozumieniu ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach oraz o przedstawienie stanowiska Ministerstwa w tej sprawie.

Z poważaniem